

Stowarzyszenie Artystyczne
"Muzyka Centrum"
Akademia Muzyczna w Krakowie
Bunkier Sztuki

Festiwal Audio Art'06

Erwin Stache

(Lipsk/Leipzig)

Composition of Music, Light, Movement and Space

performance i instalacja
(performance and installation)

piątek, 3 listopada 2006, godz. 20.00
Galeria Krzysztofory, ul. Szczepańska 2

Ekspozycja instalacji do 5 listopada

koncert wspierany przez:
Goethe Institut, Kraków
Ministerstwo Spraw Zagranicznych RFN
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Urząd Miasta Krakowa

Erwin Stache (ur. 1960, w Schlema) – ukończył matematykę i fizykę. Wykształcenie muzyczne zdobył w Lipsku, gdzie pobierał lekcje pianina i organów. Od 1983 roku pracował jako muzyk-freelancer i konstruktor obiektów dźwiękowych. Współpracował z muzykami jazzowymi i bluesowymi, potem założył własny zespół, który wykonywał muzykę lokalną i eksperymentalną. Współpracował także z teatrem niezależnym, grupami tanecznymi, muzykami i poetami. W 1985 roku przeniósł się do Beucha niedaleko Lipska i objął posadę organisty w tamtejszym kościele parafialnym, gdzie pracował do 2001 roku. Od 2003 roku przewodniczy Wolnej Akademii Sztuk w Lipsku. W 1993 roku zdobył pierwszą nagrodę na „Musik Kreativ“ we Frankfurcie nad Menem. W 1995 roku brał udział w Musikbiennale w Berlinie, gdzie dał koncert i zaprezentował instalację. Wystąpił podczas wielu koncertów i pokazał swoje instalacje w Niemczech i na terenie całej Europy. Nie tylko jest muzykiem, ale także konstruktorem i wynalazcą. W 1976 roku skonstruował syntezator, mimo niewielkiej dostępności jakichkolwiek materiałów w rzeczywistości Niemieckiej Republiki Demokratycznej. W 1989 roku zbudował *Klangzeug* – instrumenty-samograje. Elektroniczne maszyny, które stworzył wykorzystywał następnie jako elektroakustyczne i mechaniczne instrumenty. Jako artysta Stache jest niezwykle wszechstronny. Pracuje z dźwiękiem, wideo, przestrzenią, a także konstruuje instalacje dla konkretnych miejsc. W latach 80. stworzył *Dance of the Triangle* – balet, który tworzą maszyny, rozgrywający się w scenerii wykreowanej przez muzyczne obiekty. Stworzył także *Ein Sonntag in Plagwitz* (*Niedzielę w Plagwitz*) – czyli dwanaście muzycznych wideo montowanych na żywo. W 1995 roku zbudował instalację *Klangkästen* („dźwiękowe skrzynki”), którą zaprezentował w ramach „Steirischen Herbst“ w Grazu i na otwarciu Singuhr-Hörgalerie w Berlinie. W 1996 roku skonstruował *Das O-Tonbuffet* – pierwszą wersję 27-metrowego stołu, na którym znajdują się obiekty i instrumenty, na których może grać każdy. Jest także twórcą *Klang-Spiel-Raum* (*Pokoju Dźwiękowych Gier*) w Lipsku – rodzaju labiryntu doświadczeń, który służy jako muzeum z interaktywnymi instalacjami i muzyczną maszyną. Stache często pracuje w otwartej przestrzeni a także wykonuje instalacje site-specific, np. *Tür zu es*

rauscht (*Zamknij drzwi, tam jest hałas*) zrealizowana w 1996 roku, jako rodzaj nieustającej instalacji dźwiękowej w wieży Juttapark w Höfgen, stała instalacja zwana *Töne aus der Erde* (*Dźwięki z wnętrza ziemi*) na cmentarzu w Lipsku-Lindenau, czy instalacja *82,3 Kilo Ohm* w Brettschneiderpark w Lipsku stworzona w 2005 roku. Realizuje także instalacje w otwartej przestrzeni, takie jak te w Neerpelt Music Centre czy podczas *Musik der Jahrhunderte* w Stuttgarcie. Często współpracuje z dziećmi z różnych szkół, jak podczas performance *Apetit auf Klänge* (*Apetyt na dźwięki*) w 2002 i *Musik fällt aus* (*Odwołana muzyka*), którego istota polegała na stworzeniu muzyki, która może służyć jako wyjaśnienie różnych przedmiotów szkolnych: chemii, biologii, matematyki czy języka niemieckiego. Od 1993 współpracuje z Henrym Schneiderem nad zupełnie niezwykłym projektem nazwanym *Agriculture-machines symphony ST 210*, który wykorzystuje snopowiązałki, kombajn, dwa traktory, w którym biorą udział niektórzy mieszkańcy wioski Stelzen.

„Moją twórczość cechuje odmienne podejście do każdej z realizowanych instalacji czy nowych instrumentów. Oprócz pomysłów tematycznych istotną rolę odgrywa przede wszystkim badanie materiałów, zastosowanie bezużytecznych maszyn przemysłowych połączone ze zgłębianiem ich historii, pozbawienie przedmiotów codziennego użytku familiarności, niemniej istotnym elementem jest także sama przestrzeń wystawy.

Przedmioty takie jak: dmuchawy, dźwignie, kurki zakręcające, telefony czy koła, tworzą przyjazną atmosferę, która zachęca do eksperymentów. Dzięki zaprogramowanym przeze mnie mikro-kontrolerom stają się całkowicie autonomicznymi elementami aparatury, które determinują sekwencję ruchów i dźwięków. Proste czynności dotykowe są przetwarzane w pojęcia kształtowane muzycznie. Brzmieniowy rezultat to płaczenie konkretnych hałasów z sekwencji oraz warstw dźwięków i hałasów liczonych w „czasie rzeczywistym“, np. w momencie powstawania. W przeciwieństwie do nich teatr muzyczno-maszynowy funkcjonuje na zasadzie całkowitej autonomii. Został zainspirowany przez połączenie muzyki ze światłem i ruchem, tworzenie scen i sytuacji, jak i poprzez konfrontację i łączenie ze sobą akustycznie i elektronicznie wytwarzanych

dźwięków i hałasów. Uprzednio przygotowana partytura zawierająca nuty, dane dźwiękowe i znaki muzyczne, koordynuje działanie mechanizmu, który jest wyposażony w silniczki i magnesy i kontroluje rozmaite modulacje dźwiękowe. Zastosowanie parametrów takich jak tarcie, ciśnienie, temperatura, światło i czas nadaje przedmiotom szczególnego życia. Nacisk został położony na muzyczne wykorzystanie automatycznej instalacji oraz na skomponowanie muzyki, światła, ruchu i przestrzeni. To, co zostaje podkreślone to nie pojedynczy obiekt, ale raczej koncepcja jako całość. Tu i tam, pewnego rodzaju archaiczna konstrukcja i ich czasami niezrozumiałe ruchy w nieco teatralnych sytuacjach mogą bawić, jednak nie zawsze jest to efekt zaplanowany. Pojawia się to raczej w niejasny sposób jako rezultat dużej liczby pomysłów wyrosłych z wielu, jak się wydaje arbitralnych, okoliczności i konstelacji, zrealizowanych w pełnej szczegółów pracy.

Podczas koncertu chciałbym zaprezentować publiczności niektóre ze stworzonych przeze mnie przyrządów. Także publiczność może ich używać jako instalacji interaktywnych. Codzienne przedmioty zmieniają się w dziwne obiekty, które zostają połączone z elementami elektronicznymi. Dla przykładu: przedmiot z kołami zostaje popchnięty przez pokój. Dźwięki i hałasy zmieniają się w zależności od jego prędkości. Innym przykładem może być statyw z trzema kołami, który przekształca ruchy w parametry muzyczne. Używając tego typu przedmiotów można manipulować dźwiękami całej orkiestry. Zaprezentowana kompozycja będzie się w dużej mierze składała z improwizacji, które umożliwiają wejście wszystkich tych przedmiotów we wzajemne związki. Celem będzie poszukiwanie możliwych form oddziaływania, ich zatrzymywanie i prezentacja. Zostaną wykorzystane następujące instrumenty: *Klangroller* (skuter dźwiękowy), *schreiende Bücher* (Wrzeszczące książki), *Computermäuse und Soundkarten* (mysz komputerowa i karta dźwiękowa), *Klangkästen* (muzyczne skrzynki), *Nervtöner*, *Midi-räder* i inne.“ [Erwin Stache]

Erwin Stache (born in 1960, in Schlema) – he graduated from physics and mathematics, and also took piano and organ lessons in Leipzig. Since 1983 he was freelance musician and

sound-object builder. He had participated in jazz and blues bands and then found his own music group within which played experimental and topical music. He also collaborated with independent theatre and dance companies, musicians and poets. In 1985 he moved to Beucha near Leipzig, and was employed as an organist of the local church and active at that post till 2001. Since 2003 he is in the presidency of the Free Academy of Arts Leipzig. In 1993 he gained first prize at "Musik Kreativ" in Frankfurt/Main. In 1995 he participated in the Musikbiennale in Berlin, where he gave a concert and presented an installation. He realised numerous concerts and installations in Germany and Europe. He is not only musician but also a constructor and inventor. In 1976 he created a synthesizer under the difficult material procurement situation in the GDR. In 1989 he invented *Klangzeug* – self-playing instruments. Electronic machines constructed by him served as electronic-acoustic and mechanical instruments. As an artist he is very versatile working with sound, video, space and sites. In the 80s he created *Dance of the Triangle* – ballet combined with the machines and musical object as a scenery. He realised *Ein Sonntag in Plagwitz (A Sunday in Plagwitz)* – twelve living-cut music videos. In 1995 he built the installation called *Klangkästen* („sound boxes“), which he presented at the „Steirischen Herbst“ in Graz and at the opening Singuhr-Hörgalerie in Berlin. In 1996 he built *Das O-Tonbuffet* – first version of a table 27 meters long with objects and instruments that can be used by everyone. He is also the creator of *Klang-Spiel-Raum (Room of Sound Plays)* in Leipzig that is a maze of experiences as a museum with interactive installation and music machinery. He very often works with the open-air space and makes site-specific installations. The examples are: *Tür zu es rauscht (Close the Door There are Noises)* realised in 1996 as a kind of a continuous sound installation in the tower of the Juttpark in Höfgen, a permanent sound installation called *Töne aus der Erde (Tones out of the Earth)* at the cemetery in Leipzig-Lindenau or the installation *82,3 Kilo Ohm* in Leipzig Brettschneiderpark made in 2005. He also creates open-air installations like those in Neerpelt Music Centre or during the Musik der Jahrhunderte in Stuttgart. He collaborates with school children i.e. during performance *Appetit auf Klänge (Appetite for*

Sounds) in 2002 and *Musik fällt aus (Music being cancelled)* which idea was to create music that could be an explain to the different subjects like: chemistry, biology, mathematics, German etc. in 2003. Since 1993 he collaborates with Henry Schneider on an absolutely outstanding project called *Agriculture-machines symphony ST 210*, which involves a sheaf-binder, a hay-turning-machine, two tractors and some inhabitants of the village of Stelzen.

„My work contains a wide variety of approaches to the realisation of a new installation or a new instrument. In addition to thematic concepts these include above all the study of materials, the employment of disused industrial machinery and the investigation of their history, the defamiliarization of everyday utensils and - equally important - the exhibition space.

Objects such as air pumps, control levers, stopcocks, telephones or wheels convey a familiar atmosphere, which invites us to experiment. By means of micro-controllers programmed by myself I construct wholly autonomous pieces of equipment, which determine sequences of movements and sounds. Simple haptic activities are transposed into musically shaped concepts. The acoustic result is a mixture of concrete noises and of the sequences and layers of sounds and noises calculated in 'true time', i.e. in the moment of genesis. In contrast to this the music-machines theatre functions entirely autonomously. It was inspired by the combination of music with light and movement, the creation of scenes and situations, as well as the confrontation and welding together sounds and noises acoustically and electronically produced. A score for notes, sound data and control notes, prepared in advance, co-ordinates the mechanism, which is fitted out with motors and magnets, and which controls various sound modules. The incorporation of parameters such as friction, pressure, temperature, light and time gives the objects certain liveliness. The focus is upon the musical use made of the automatic installation and the composition of music, light, movement and space. What is highlighted is not so much the individual object but rather the concept as a whole.

Now and then the somewhat archaic constructions and their – sometimes abstruse

– movements in what seem to be theatrical situations may cause amusement; but this is not always something that has been planned. Rather, it shows itself in a concealed manner as the result of large number of ideas that arose from many apparently arbitrary circumstances and constellations and were realised in precise detailed work.

In this concert I would like to present some of my self-created instruments that also the audience can use as an interactive installation. Every day objects changes into strange things and they are combined with electronical ones. For example: An object with a wheel is pushed through the room. Sounds and noises changes depend on its speed. Another example: three wheels on a tripod converting movements into musical parameters. Using them it is possible to manipulate the sounds of a whole orchestra. It will be a composition with many portions of improvisation, which sets all these instruments and objects in relationship. Possible sounds and arrangements will be searched, hold and pressed into scenes. The instruments that will be used: Klangroller (sound scooter), schreiende Bücher (shrieking books), Computermäuse und Soundkarten (computer mice and sound cards), Klangkästen (sound boxes), Nervtöner, Midi-räder (midificated wheels) and much more.“ [Erwin Stache]